

Volledige zekerheid voor spaarders is een illusie

Emanuel van Praag

Deskundigen, politici en Cyprioten schreeuwden moord en brand toen de ministers van financiën van de Eurogroep vrijdag besloten dat ook spaarders met een rekeningsaldo lager dan €100.000 moeten meebetalen aan de redding van Cyprus. Dit zou afbreuk doen aan het vertrouwen van spaarders in het depositogarantiestelsel.

Dit vertrouwen is echter misplaatst. De afgelopen jaren is door beleidsmakers de indruk gewekt dat tegoeden van 'kleine' spaarders veilig zouden zijn. Dat gebeurde tegen de achtergrond van grote onzekerheid in de eurozone. Maar het depositogarantiestelsel geeft geen absolute garantie dat spaarders hun geld tot €100.000 ook daadwerkelijk terugkrijgen.

Deze deposito's worden namelijk niet gegarandeerd door de overheid. Dit werd al duidelijk toen IJsland in 2008 in grote financiële problemen kwam. De door de IJslandse banken gevulde spaarpot van het lokale depositogarantiestelsel was te klein om aan alle spaarders het garantiebedrag uit te keren. De IJslandse overheid was niet bereid — en op dat moment ook niet in staat — om deze spaarpot aan te vullen.

De gevolgen daarvan voor Nederlandse spaarders bleven beperkt dankzij de bereidheid van de Nederlandse overheid om hen uit de wind te houden. De uitkeringen aan de depositohouders ter waar-

de van €1,6 mrd werden door haar voorgefinancierd. Nederland onderhandelt nog steeds met IJsland over de terugbetaling van rond de helft van dat bedrag.

De Europese Commissie en de autoriteit van de Europese Vrijhandelsassociatie EFTA meenden dat als het IJslandse depositogarantiestelsel zelf onvoldoende dekking bood, de Europese depositogarantiestelselrichtlijn IJsland verplichtte om de spaarpot aan te vullen en spande een procedure aan. Zij deed dit bij het Hof van de EFTA.

Begin dit jaar wees het EFTA-hof de claim van de Europese Commissie af. De richtlijn verplicht landen slechts een depositogarantiestelsel te organiseren en ervoor te zorgen dat banken hierbij zijn aangesloten. Die kunnen samen een spaarpot vormen of voor elkaar garant staan.

Overheden zijn volgens het hof niet verplicht garant te staan voor de deposito's bij banken. Dit oordeel geldt voor de depositogarantiestelselrichtlijn zoals deze tot 11 maart 2009 luidde, maar naar mijn oordeel is dit onder de sindsdien geldende nieuwe regeling niet anders.

Maar zelfs indien overheden wél verplicht zouden zijn het depositogarantiestelsel aan te vullen of bereid zijn dit vrijwillig doen, dan nog is het ene land het andere niet.

Aan de hand van de situatie rond Cyprus wordt dit duidelijk. Als de EU niet vrijwillig bijspringt, gaan niet alleen de Cypriotische banken failliet, maar waarschijnlijk ook het land Cyprus zelf. In dat geval krijgen de spaarders hun €100.000 helemaal niet terug.

Juist dankzij de reddingsoperatie van de EU worden de Cypriotische spaarders voor een groot deel uit de wind gehouden. De heffing waarvoor zij worden aangeslagen bedraagt gemiddeld 7%, de resterende 93% blijft buiten schot. Zo gezien wordt de Cypriotische spaarder dus niets tekort gedaan. Spaarders zullen zich na de er-

varingen in IJsland en nu weer Cyprus realiseren dat de dekking van depositogarantiestelsels per land sterk kan verschillen. Het ene depositogarantiestelsel is beter georganiseerd dan het andere, en niet alle stelsel kennen een sterke overheid die een handje kan toesteken en daartoe ook bereid is.

De manier waarop de redding van Cyprus in eerste instantie door de Eurogroep is vormgegeven, heeft dit besef de afgelopen dagen aanzienlijk versterkt. Dit kan ertoe leiden dat spaarders geld wegha-

len bij banken uit 'onveilig' geachte zuidelijke landen van de eurozone en overbrengen naar veilig geachte noordelijke landen.

Er is maar één manier om deze kapitaalsbewegingen te voorkomen en dat is de invoering van een Europees depositogarantiestelsel. Maar of dit politiek ook haalbaar is, is een tweede.

Emanuel van Praag is jurist en werkt aan een proefschrift over grensoverschrijdende financiële dienstverlening.

Garanties

Garantiestelsels voor spaarders waren al niet waterdicht

Onmacht

Niet alle overheden willen en kunnen hun spaarders te hulp schieten